

SABADELLENCES

Semblança: Lluís Clapés i Flaquè.

Joan Cuscó i Aymami

Som a l'Atelier d'aquest ceramista situat al carrer de les Paus, un carrer ni llarg i curt en el qual hi ha pau i tranquil·litat. En el seu taller fa la seva obra que després sortirà a les galeries i representada en alguns museus –d'aquí i d'allà– i en col·leccions particulars.

Direm que el nostre personatge va néixer al carrer del Sol i ara està ben a prop, a tocar, del carrer de la Lluna. L'astronomia està lligada amb ell per raons urbanes. I astrològicament ell és Escorpí, el vuitè signe del Zodíac; nom d'una constel·lació... Oi que tot lliga? Continuem en òrbita...

Ell és un cinquantó, de dalt a baix. Té bona planta perquè li ve de família. Una família que és una bauma de la llarga i pròdiga nissaga dels Clapés, representada a la ciutat.

En el seu atelier té de tot en quan a la seva professió i, també algunes altres coses que ha aplegat. Ens rep amb la seva cordialitat habitual.

Per les parets de l'atelier pengen postres de Manolo i d'altres artistes. Sobre ells una patina de pols, una pols artesanal. També un penjador del qual es desplanxa un pantaló de color de fang cuit i un jersei de color de gos com fuig. És la seva indumentària professional, de per feina... En un racó, a l'angle mateix, el forn i al mig, arrambat a la paret, el forn... Gerros, plats i olles, que és un dir i també els elements per aixecar unes columnes. Columnes, aquest és el títol de la seva nova i flamant exposició que es presentarà a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell. Hi està lliurat de ple.

Abans de tirar endavant és bo recordar que féu els estudis d'aprenentatge a l'Escola d'Arts i Oficis de Sabadell; a

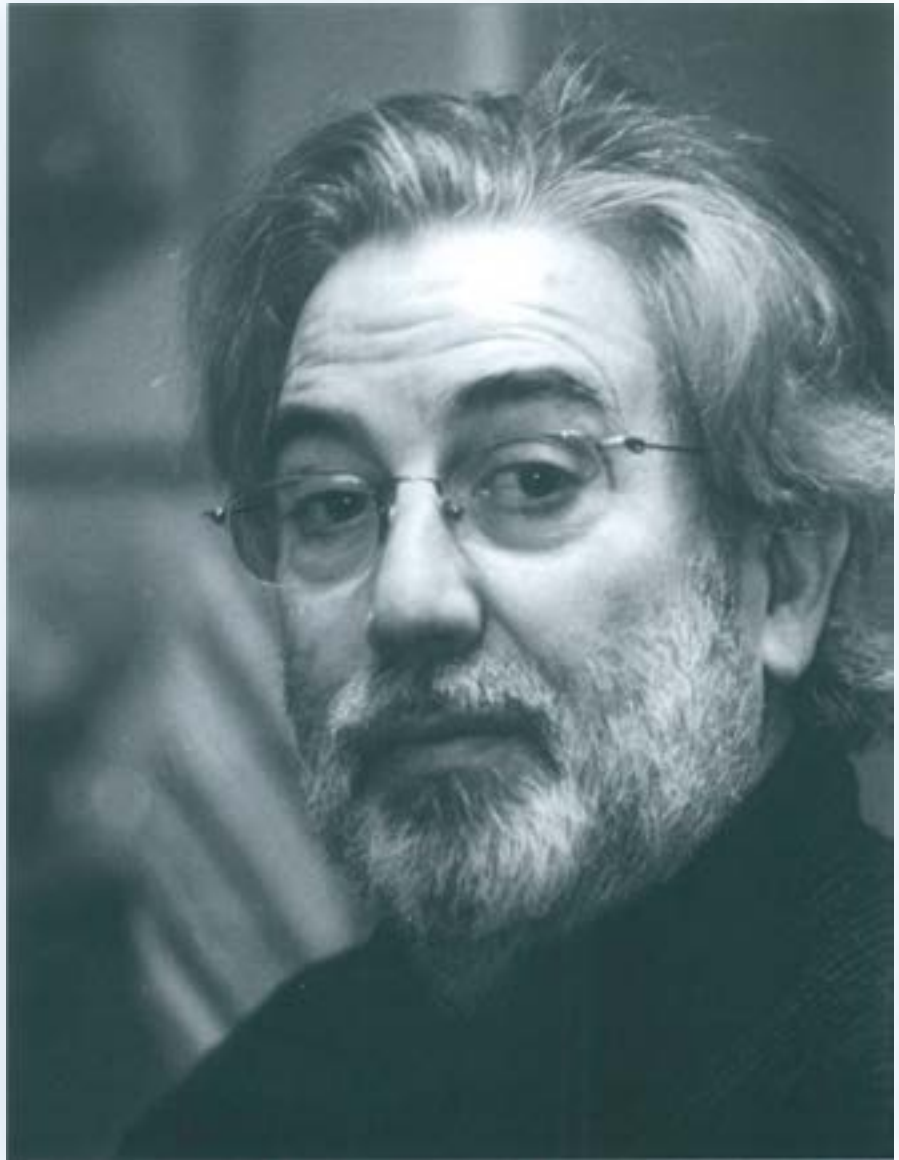

FOTO: PERE MONISTROL

l'Escola de Ceràmica Gastano Ballardini, Faenza (Itàlia); Art de Craft Sunderland (Anglaterra) i Studio Panos Tsolakos, Faenza.

Ha fet 35 exposicions individuals i 12 de col·lectives entre el nostre país i Suïssa, França, Dinamarca, Anglaterra... Ha realitzat obra de gran format, murals i ha col·laborat amb pintors: Benet Rossell, Agustí Puig, Josep Sallés, Ramiro Fernández, Josep Madaula, Francesc Bordas, Pep Tió, Miquel Forrellad, Marià Dinarès, Alfons Borrell i Isidre Manils.

Ha obtingut premis i borses d'estudi. Citem-los: Primer Premi Arts Aplicades, Biennal de Sabadell (1979); Primer Premi Nacional de Ceràmica, Manises (1997);

Invitació al Simpòsium Internacional de Ceràmica de la Borni, França, (1978); Dues Borses d'Estudis de la Fundació Castellblanch per Faenza i Sunderland i una Borsa d'Estudis de l'Ajuntament de Sabadell per a Faenza.

Agradant-li la docència obre, fa uns anys, una acadèmia de ceràmica impartint lliçons pràctiques i teòriques en el pis del mateix taller. Al entrar a l'Escola Illa com a professor, decideix llegar la pròpia escola.

Ara és el moment de posar-nos davant el torn per començar la tanda de preguntes. Som-hi.

Vens d'una nissaga d'artistes: escultors, músics, pintors... Com fou que entre les branques artístiques t'inclinassis per la ceràmica?

Tal com dius, l'esperit artístic hi era ben present, a casa els meus pares: tertúlies, anades a exposicions, concerts... Recordo molt bé una visita a la Biennal de Sabadell, a la Caixa, que a l'entrada hi havia un apartat d'arts aplicades: la majoria eren peces de ceràmica. Em va fascinar i em vaig dir a mi mateix que jo volia fer allò. Jo llavors, tenia uns tretze anys.

Quins han estat els teus mestres?

Josep Maria Brull va ser el meu primer mestre a l'Escola Industrial d'Arts i Oficis de Sabadell, fins al punt que, posats a la balança el disseny tèxtil i la ceràmica (jo era teòric de teixits, aleshores), vaig inclinar-me per aquest segon art. Això era cap a l'any 1967. En Brull va animar-me per tal que em presentés a una beca de la Fundació Castellblanch, i que vaig obtenir. Aquí es van iniciar les meves anades i vingudes –Itàlia, Suïssa, Dinamarca, Anglaterra–, el coneixement d'altres ambients culturals i, sobretot, altres mestres (Tsoiakós, sobretot), i un munt d'experiències en diferents obradors.

Quins ceramistes admires més?

Admiro aquells que, o fent ceràmica sense pretensions artístiques, arriben a comunicar-me coses, com ara la ceràmica popular de qualsevol país. Com a referents històrics, destacaria la ceràmica ibèrica dels segles I, II i III; perfecció i subtileza pictòrica; la rajola vidrada àrab.; les peces de reflexos metàl·lics de Manises (segle XV). I del segle XX, els clàssics Seijo Hamada, Bernard Leach, Llorenç Artigas, Leoncillo Leonardi, Michael Cardew, i actuals com Valentini, Lucio Fontana, Caruso, Gambone, Hans Cooper, Mary Ray, Collin Pearson, Paul Donhauser, Ossam Suzuki, Ulla Biotti, Mestres i Pablo Picasso.

Entre tots els països que has recorregut, on veus que hi ha més dedicació al cultiu de la ceràmica?

Val a dir que l'admiració no és pas aquí al meu país un dels punts forts. A qualsevol país hi ha més sensibilitat per a aquest art. També cal dir que depèn de les tendències i de les modes, però arreu la ceràmica s'ha guanyat un lloc important com a mitjà artístic.

Es diu que l'escultura, el dibuix i la ceràmica són les Ventafocs entre les altres arts?...

Potser sí, però jo crec que és més una qüestió de desinformació i de sensibilitat.

Sabadell ha comptat amb reconeguts ceramistes. No creus tu que seria bo que la ciutat pogués comptar amb una mena d'exposició permanent pública?...

Podria molt bé existir un fons i que es comptés amb una bona col·lecció, però al mateix temps són iniciatives que han d'activar els estaments públics –o també podria donar-se el cas que, realment, no hi hagués tanta qualitat com per dur a terme cap d'aquestes iniciatives.

Per allà on has viscut cultivant i enriquint la teva professió, com la definiries?

Com qui no ho vol, he circulat per diversos llocs i han conviscut en paral·lel la barreja inevitable de formació artística i de formació vital. Si haguessin estat uns altres els llocs i els fets viscuts segurament l'experiència seria diferent, però igualment positiva.

Com descriuries les etapes de l'art de la ceràmica al llarg del temps?

La ceràmica va néixer com un element utilitari, i a mesura que ho va anar deixant de ser, va evolucionant en múltiples facetes, conservant però l'essència dels tres elements bàsics: terra, aigua i foc.

En l'art de la ceràmica també deu regir aquella asseveració que diu que "cada maestrillo tiene su librillo"?... Quins tens tu, Lluís, si és que es poden revelar?...

Com deia Bernard Leach, "el ceramista no cal que tingui secrets". Jo, com a professor, ensenyo tot el que sé, Una mateixa fórmula, un gest, poden donar resultats completament diferents en mans de persones diverses: no cal, doncs, tenir cap secret.

Ser ceramista i arribar a una professionalitat com tu has assolit –amb sang, suor i llàgrimes com se sol dir– reporta satisfaccions i goigs, però a l'altre plat de la balança, què s'hi ha de posar?...

Això de "sang, suor i llàgrimes" és un tòpic. En el meu cas, no hi ha res de tot això: a mi m'agrada el que faig, en visc i visc per això (i per a moltes altres coses!).

Ser ceramista requereix ofici, maduresa, però que més a més?...

Principalment, que t'agradi. Després ja ve la part de les pròpies habilitats i capacitats creatives. La resta és viure i observar –com en qualsevol pràctica creativa.

També ets professor i es diu que ensenyant s'aprèn. Com vius aquesta pràctica docent?

Amb l'ensenyament tens un compromís molt fort, que és saber transmetre als altres el teu entusiasme i tot allò que saps. És un repte experimental de

FOTO: PERE MONISTROL

noves coses que surten de les teves habilitats quotidianes.

Quins pros i contres senyalaries en la teva disciplina artística?

Jo crec que en tot n'hi ha, de pros i contres, però és el camí que lliurement esculls, i amb la perseverança i –sobretot– creient en allò que fas, avances.

Veus en alguna font d'inspiració per crear noves diccions plàstiques?

Les meves fonts d'inspiració són sempre l'observació i la reflexió: la resta ve tota sola.

El forn és com una capsula de sorpreses. Explica algunes experiències que t'han fet viure...

Bé, jo diria que aquest acte, el d'obrir el forn, és dels més excitants de l'ofici, doncs hi ha tota una vessant fantasiosa que has dut a terme en l'elaboració de la peça; però hi ha un element atzarós que fa que, un cop acabada la peça, el resultat pugui ser divers a allò que pensaves. Això comporta dues lectures: la de la imaginació i la de la realitat, que comporta una reflexió i que el temps sabrà dir-te si està bé o no.

Quins murals ceràmics t'agradaria poder realitzar?

El mural és una disciplina que he treballat molt –en col·laboració amb altres artistes. Tota nova proposta m'interessa, sempre i quan s'ajusti

conceptualment la idea amb la ubicació del mural.

Has pensat que es repetís en tu aquella unió artística Miró-Artigues?...

Aquesta simbiosi ja fa anys que la practico, sobretot amb el pintor Agustí Puig. A part d'ell hi col·laborat amb d'altres artistes. És un treball que m'interessa i que sempre estic disposat a fer.

Sabadell de sempre ha comptat amb ceramistes i un dels més coneguts i popular fou Marià Burguès. Després d'ell i així per història, quins altres relacionaries?

El període comprès entre Burguès i l'actualitat no ha estat massa fructífer en l'àmbit ceramístic –com ho ha estat la pintura, que ha donat artistes molt remarcables. Podríem, però, citar en Quer (deixeble de Burguès), els germans Elies, Casademunt, Josep M. Brull, Ramon Folch i VilaCasas. Cal, però, esmentar la tasca duta a terme per Brull als tallers de ceràmica de l'Escola Industrial d'Arts i Oficis, fet que va aglutinar durant els anys de la seva permanència gran nombre d'artistes de diferents àmbits: Rosa Nin, Mateu Alberca, Alfons Borrell, Isidre Creus, Castells, Fonolleda, Morgui, Casamartina, Tàtum i un llarg etcètera.

Avui dia els més coneguts sou tu i Benet Ferrer. Quins noms afegiries a la relació?...

No voldria excloure ningú que practi-

qui la ceràmica, tant en la vessant artística com en la comercial. El cert és que hi ha poques persones que s'hi dediquin o, almenys, jo no les conec. Els referents són escassos, ja que es fan poques exposicions i, per tant, no puc donar massa noms.

Hauràs viscut algunes anècdotes. Seria bo que expliquessis algunes d'elles per completar aquest paper...

Tothom en viu moltes, d'experiències, al llarg d'una vida. La major part són referents per a un mateix, i no passa de l'anècdota. En el meu cas i pel que fa a la ceràmica, hi ha la visita que vaig fer al taller de l'Artigas a Gallifa. Jo era un estudiant que, pràcticament, no sabia res i la discussió que es va establir entre ell i jo va ser molt cordial. Una altra experiència a ser la visita al taller d'un ceramista rus establert a Bourges (França), que es deia Ivanov: ell feia un treball molt interessant sobre el color vermell; a l'entrar al seu obrador i veure tota aquella col·lecció de peces amb el mític "sang de bou" vaig quedar astorat, corprès, doncs aquell era el mateix treball que jo estava fent. Un altre va ser l'ensulsiada d'un forn durant un simposi internacional en el qual jo hi prenia part: tot el treball de quinze dies, per fer anar un forn del segle XIX, se'n va anar en orris en un moment.

I si hi ha alguna cosa que creus que hagi quedat al tinter, pots contar-les. (No et farem pagar res...)

M'agradaria fer esment que no estic gens d'acord amb com s'està transformant la meua ciutat. Sé que Sabadell no ha estat mai –arquitectònicament parlant– una ciutat amb massa interès, però jo trobo que hi ha una falta clamorosa de respecte per l'escàs patrimoni que encara queda: ja seria hora d'aturar tanta barbàrie!... Crec en els canvis, sempre i quan les propostes siguin per millorar la qualitat d'allò que s'enderroca. Però Sabadell s'està convertint en una ciutat sense personalitat, morta i esfereïdora, i això em dol –perquè jo estimo molt la meua ciutat.

QUESTIONARI PROUST

- El principal tret del meu caràcter?
-La sociabilitat.
- La qualitat que prefereixo en un home?
-Honestedat i sentit de l'humor.
- La qualitat que prefereixo en una dona?
-Sensibilitat i sentit de l'humor.
- Allò que més m'estimo dels amics?
-La mateixa paraula ja ho defineix.
- El meu principal defecte?
-Els tinc tots amb moderació.
- La meua ocupació preferida?
-La contemplació.
- El meu somni de benestar?
-Que les persones es valguin per si mateixes.
- Quina fóra la meua pitjor desgràcia?
-L'autodestrucció dels altres i la meua pròpia.
- Què voldria ser?
-Ja m'està bé com sóc.
- On desitjaria viure?
-Aquí a Sabadell, però amb un pla urbanístic més racional i amb més respecte pel patrimoni.
- Quin color prefereixo?
-Els ocres... colors càlids.
- Quina flor prefereixo?
-L'espigol.
- Quin ocell prefereixo?
-Cap en particular –però petits i al bosc.
- Els meus autors preferits en prosa?
-Th. Mann, Saramago, Proust, Gorki.
- Els poetes preferits?
-Cernuda, Rilke, Alexandre.
- Els herois de ficció?
-Hans Castorp.
- Les meves heroïnes de ficció?
-Madame Bovary.
- Els meus compositors preferits?
-R. Strauss, Wagner, Mahler i Bach.
- Els pintors predilectes?
-Veermer, Caravaggio, Velázquez, Matisse, Picasso.
- Els meus herois de la vida real?
-Els qui desinteressadament han lluitat per millorar les condicions humanes.
- Les meves heroïnes històriques?
-Les que han donat suport a tots els qui han contribuït a les millores.
- Els noms que prefereixo?
-Marc, Maria, Anna, Agnès, Andreu.
- Què detesto més que res?
-La hipocresia.
- Quins caràcters històrics menyspreo més?
-El totalitarisme.
- Quin fet militar admiro més?
-Cap.
- Quina reforma admiro més?
-Cap en concret, i totes les que ha ajudat a millores qualsevol causa.
- Quins dons naturals voldria tenir?
-Saber cantar.
- Com m'agradaria morir?
-De cap manera.
- Estat present del meu esperit?
-Alegre.
- Fets que m'inspiren més indulgència?
-Capacitat de comprensió envers el feble.
- El meu lema?
-Viure i deixar viure.
- Com sóc?
Veure'm, només em veig davant el mirall: la resta que ho descobreixi qui vulgui.

PERFIL:

Cabellera i barba a lloure
De color de tarda sense sol.
Té un perfil millor que l'altre:
L'esquerra.
Ell roda per món
I mou el torn...

